

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

เอกสารประกอบการชี้แจง

เสนอ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
วุฒิสภา

สารบัญ

	หน้า
1. รายนามผู้ชี้แจง	1
2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้างหน่วยงาน การดำเนินการกิจหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน และการบูรณาการหรือประสานภารกิจในมิติด้านอื่น	2
3. ภาพรวมงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ 3 ปีย้อนหลัง (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2569) ตามแบบ สว.69-01 (กรม/หน่วยงาน)	4
4. ภาพรวมแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และโครงการที่สำคัญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ตามแบบ สว.69-02 (กรม/หน่วยงาน)	8
5. ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ตามแบบ สว.69-03 (กรม/หน่วยงาน)	15
6. การดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 วุฒิสภา ตามแบบ สว.69-04 (กรม/หน่วยงาน)	27

1. รายนามผู้ชี้แจง

ส่วนราชการ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายแพทย์สมฤกษ์ จิงสมาน	อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก
2.	นายแพทย์เทวัญ ธาณิรัตน์	รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก
3.	นายสมศักดิ์ กริซัย	รองอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก
4.	นายแพทย์สุรค์เมธ มหาศิริมงคล	ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
5.	นางสาวลัดดาวัลย์ จาดพันธุ์อินทร์	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์แผนงาน

ผู้ประสานงาน

1.	นางสาวพนิดา ช่วยมั่ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ หมายเลขโทรศัพท์ 0 2591 7007 ต่อ 1318
2.	นางสาวศศิธร บุญวาระ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน หมายเลขโทรศัพท์ 0 2591 7007 ต่อ 1318

2. วิสัยทัศน์ พันธกิจ โครงสร้างหน่วยงาน การดำเนินการกิจหน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงาน และการบูรณาการหรือประสานภารกิจในมิติด้านอื่น

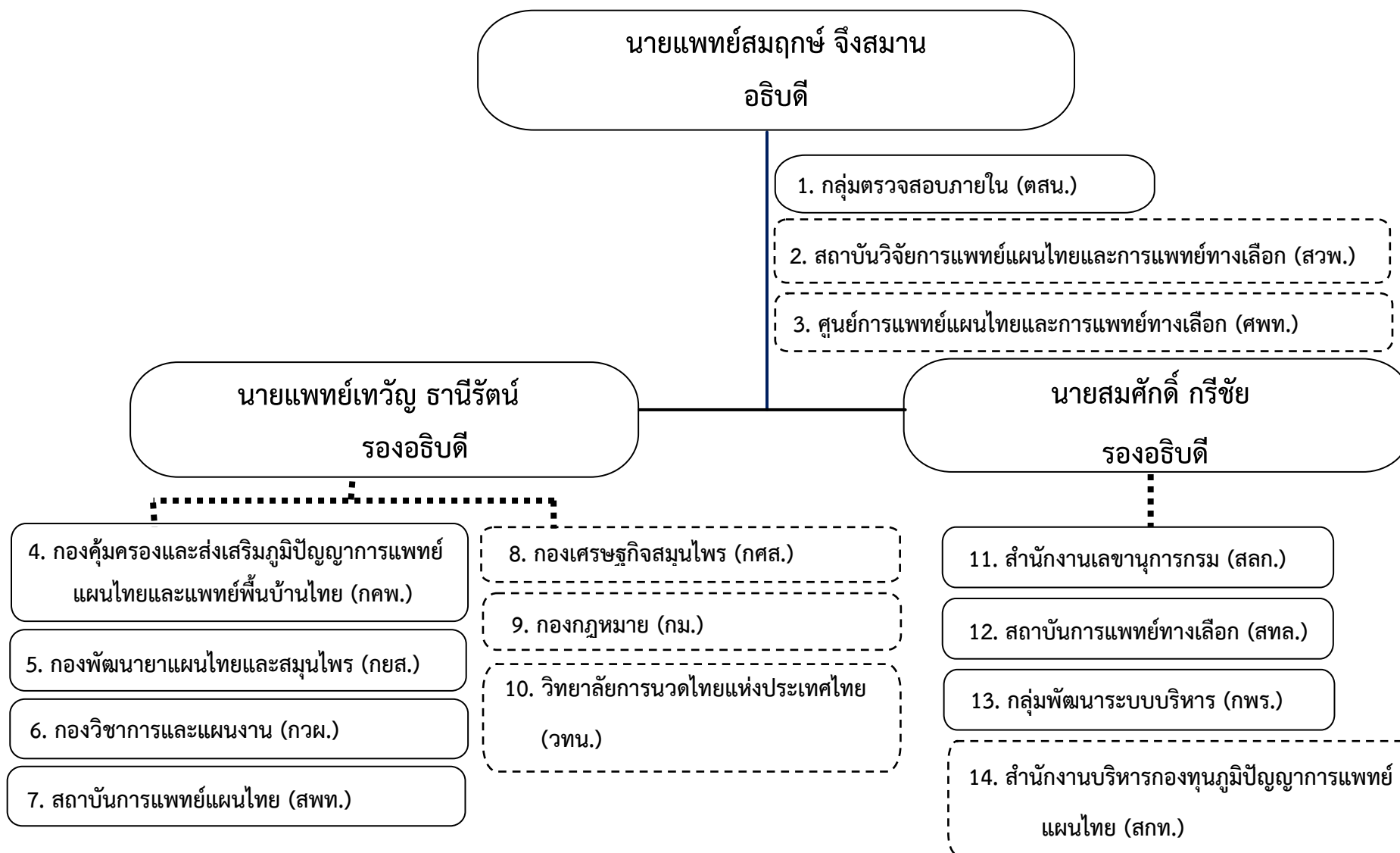
วิสัยทัศน์

องค์กรหลักด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่ผสมผสานพลัง ภาวศึเครือข่าย เพื่อการพึ่งตนเองด้านสุขภาพและหนุนเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

พัฒนาวิชาการและการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย การจัตรบบความรู้ พัฒนาแหล่งผลิตและผลิตภัณฑ์สมุนไพร คຸ້มครองอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทย พัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพ อย่างมีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นทางเลือกให้แก่ประชาชนในการดูแลสุขภาพ

โครงสร้างการบริหารราชการกรมการแพทย์แผนไทยการแพทย์ทางเลือก

หมายเหตุ

8

หน่วยงานตามกฎหมาย พ.ศ.2561

6

หน่วยงานจัดตั้ง

อ้างอิงคำสั่งเลขที่ 1056/2568 ข้อมูล ณ วันที่ 29 เมษายน 2568

3. ภาพรวมงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ 3 ปีย้อนหลัง
(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2569)

(แบบ สว.69-01 (กรม/หน่วยงาน))

ภาพรวมงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ 3 ปีซ้อนหลัง
(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2569)

.....

ชื่อหน่วยงาน (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

1. จำแนกตามลักษณะรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

รายการ	ปี 2567 (1)	ปี 2568 (2)	ปี 2569 (3)	เปรียบเทียบ (2) และ (3)	
				เพิ่มขึ้น/ลดลง	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	320.4778	376.9765	486.1731	+109.1966	28.97
1.1 รายจ่ายประจำ	248.8256	260.8230	317.5709	+56.7479	21.76
1.2 รายจ่ายลงทุน	71.6522	116.1535	168.6022	+52.4487	45.15

2. จำแนกตามงบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

รายการ	ปี 2567 (1)	ปี 2568 (2)	ปี 2569 (3)	เปรียบเทียบ (2) และ (3)	
				เพิ่มขึ้น/ลดลง	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น	320.4778	376.9765	486.1731	+109.1966	28.97
2.1 งบบุคลากร	128.8352	133.3327	153.9637	+20.6310	15.47
2.2 งบดำเนินงาน	102.6093	108.8997	130.3581	+21.4584	19.70
2.3 งบลงทุน	68.7602	109.8865	162.4057	+52.5192	47.79
2.4 งบเงินอุดหนุน	13.8493	16.5000	13.8493	-2.6507	16.06
2.5 งบรายจ่ายอื่น	6.4238	8.3576	25.5963	+17.2387	206.26

3. เงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

รายการ	ปี 2567 (1)	ปี 2568 (2)	ปี 2569 (3)	เปรียบเทียบ (2) และ (3)	
				เพิ่มขึ้น/ลดลง	ร้อยละ
3.1 เงินนอกงบประมาณสะสมคงเหลือยกมา	15.1356	116.9934	172.7431	+55.7497	47.65
3.2 รายได้ประเภทเงินนอกงบประมาณ	422.2739	676.5056	827.3800	+150.8744	22.30
3.3 รวมเงินนอกงบประมาณทั้งสิ้น (3.1+3.2)	437.4095	793.4990	1,000.1231	+920.6241	1,158.03
3.4 นำไปสมทบกับงบประมาณ	-	-	-	-	-
(1) งบบุคลากร	-	-	-	-	-
(2) งบดำเนินงาน	-	-	-	-	-
(3) งบลงทุน	-	-	-	-	-
(4) งบเงินอุดหนุน	-	-	-	-	-
(5) งบรายจ่ายอื่น	-	-	-	-	-
3.5 คงเหลือหลังหักเงินนำไปสมทบกับงบประมาณ (3.3-3.4)	437.4095	793.4990	1,000.1231	+206.6241	26.04
3.6 แผนการใช้จ่ายอื่น	320.4161	620.7559	700.7700	+80.0141	12.89
(1) ภารกิจพื้นฐาน	320.4161	620.7559	700.7700	+80.0141	12.89
- รายจ่ายประจำ	318.6349	603.7993	677.9578	+74.1585	12.28
- รายจ่ายลงทุน	1.7812	16.9566	22.8122	+5.8556	34.53
(2) ภารกิจเพื่อการพัฒนา	-	-	-	-	-
- รายจ่ายประจำ	-	-	-	-	-
- รายจ่ายลงทุน	-	-	-	-	-
3.7 คงเหลือ (3.5-3.6)	116.9934	172.7431	299.3531	+126.6100	73.29

หมายเหตุ : วงเงินที่นำไปสมทบตามแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ตามฐานข้อมูลสำนักงานงบประมาณ และ/หรือ เอกสารงบประมาณ

4. งบประมาณตามยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ จำแนกตามกลุ่มแผนงาน 3 ปีย้อนหลัง

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

ประเภทงบประมาณรายจ่าย - แผนงาน		ปี 2567 (1)	ปี 2568 (2)	ปี 2569 (3)	เปรียบเทียบ (2) และ (3)	
					เพิ่มขึ้น/ (ลดลง)	ร้อยละ
รวมทั้งสิ้น		320.4778	376.9765	486.1731	+109.1966	28.97
4.1	แผนงานยุทธศาสตร์	178.4441	223.1585	306.2991	+83.1406	37.26
	(1) แผนงานยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายซอฟต์แวร์	-	-	37.4172	37.4172	100
	(2) แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี	178.4441	223.1585	268.8819	45.7234	20.49
4.2	แผนงานบูรณาการ	5.9660	13.1683	17.7417	+4.5734	34.73
	(1) แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว	4.0660	10.3795	4.0999	-6.2796	60.50
	(2) แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	1.9000	2.7888	2.1425	-0.6463	23.17
	(3) แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	-	-	11.4993	11.4993	100
4.3	แผนงานบุคลากรภาครัฐ	136.0677	140.6497	162.1323	21.4826	15.27
4.4	รายการค่าดำเนินการภาครัฐ	-	-	-	-	-

4. ภาพรวมแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และโครงการที่สำคัญ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

(แบบ สว.69-02 (กรม/หน่วยงาน))

ภาพรวมแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และโครงการที่สำคัญ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

.....

ชื่อหน่วยงาน (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

1 ภาพรวมแผนงาน ผลผลิต/โครงการ จำแนกตามงบรายจ่าย

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนงาน – ผลผลิต/โครงการ (ทุกแผนงาน)	งบบุคลากร					งบดำเนินงาน					งบลงทุน			งบอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวมทั้งสิ้น
	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทนพนักงานฯ	รวม	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	รวม	ค่าครุภัณฑ์	ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รวม			
1. แผนงานยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนนโยบาย ซอฟต์แวร์	-	-	-	-	-	-	13.6172	-	-	13.6172	-	-	-	-	23.8000	37.4172
(1) โครงการขับเคลื่อน การแพทย์ แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและ สมุนไพร ผ่าน Soft Power ไทย	-	-	-	-	-	-	13.6172	-	-	13.6172	-	-	-	-	23.8000	37.4172
2. แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้าง ให้คนมีสุขภาพที่ดี	-	-	-	-	-	2.1732	91.3138	-	8.2429	101.7299	11.8209	139.6855	151.5064	13.8493	1.7963	268.8819
(1) โครงการเสริมสร้างความ เป็นเลิศทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร ในระบบสุขภาพ	-	-	-	-	-	2.1732	91.3138	-	8.2429	101.7299	11.8209	139.6855	151.5064	13.8493	1.7963	268.8819
3. แผนงานบูรณาการสร้างรายได้ จากการท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	4.0999	-	-	-	-	-	4.0999	-	-	4.0999
(1) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ	-	-	-	-	-	-	4.0999	-	-	-	-	-	4.0999	-	-	4.0999

แผนงาน – ผลผลิต/โครงการ (ทุกแผนงาน)	งบบุคลากร					งบดำเนินงาน					งบลงทุน			งบอุดหนุน	งบรายจ่ายอื่น	รวมทั้งสิ้น
	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทนพนักงานฯ	รวม	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	รวม	ค่าครุภัณฑ์	ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รวม			
4. แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	-	-	-	-	-	-	2.1425	-	-	-	-	-	2.1425	-	-	2.1425
(1) โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	-	-	-	-	-	-	2.1425	-	-	-	-	-	2.1425	-	-	2.1425
5. แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	-	-	-	-	-	-	0.6000	-	-	-	10.8993	-	10.8993	-	-	11.4993
(1) โครงการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลกลางด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์	-	-	-	-	-	-	0.6000	-	-	-	10.8993	-	10.8993	-	-	11.4993
6. แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์)	118.2398	0.3315	-	35.3924	153.6937	6.9125	1.2561	-	-	8.1686	-	-	8.1686	-	-	162.1323

- คำชี้แจง : 1. ให้กรม/หน่วยงาน ระบุข้อมูลทุกแผนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ
2. ให้ระบุข้อมูลเฉพาะผลผลิต/โครงการ ที่อยู่ในแผน ทุกโครงการ โดยไม่ต้องลงรายละเอียดถึงกิจกรรม
3. เฉพาะ “แผนงานพื้นฐาน” และ “แผนงานบุคลากรภาครัฐ” ให้ระบุเฉพาะภาพรวมตัวเลขงบประมาณ ไม่ต้องระบุรายละเอียด ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม
4. ใช้ฐานข้อมูลตามคำของบประมาณ แบบ สบป.1009 (หน่วยงาน) : คู่มือปฏิบัติการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และ/หรือ เอกสารงบประมาณเล่มขาวคาดแดง

2. โครงการที่สำคัญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนงาน – ผลผลิต/โครงการ – กิจกรรม – ตัวชี้วัด (ยกเว้นแผนงานบุคคลากรภาครัฐ)	งบประมาณ 2569	งบรายจ่าย	ลักษณะการดำเนินการ	ที่มา/ความต้องการโครงการ	สถานที่ดำเนินการ/สถานภาพ ปัจจุบัน (ณ วันจัดทำคำขอ)	ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการใช้จ่ายงบประมาณ
1. แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้าง ให้คนมีสุขภาพที่ดี โครงการเสริมสร้างความเป็นเลิศทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรในระบบสุขภาพ ตัวชี้วัด : เชิงปริมาณ : 1. จำนวนแนวทางการให้บริการการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก เพื่อส่งเสริมการจัดการบริการในสถานบริการ สาธารณสุขของรัฐ ไม่น้อยกว่า 10 แนวทาง 2. จำนวนนวัตกรรมและเทคโนโลยี การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกและสมุนไพรที่นำไปใช้แก้ปัญหา สาธารณสุข 20 เรื่อง 3. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองจากกรมการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเข้าสู่กระบวนการส่งเสริม การจับคู่เจรจาธุรกิจการค้า business matching หรือการ ส่งออกเพื่อจำหน่ายไปยังตลาดต่างประเทศ ไม่น้อยกว่า 20 ผลิตภัณฑ์						
1. กิจกรรมยกระดับผู้ให้บริการและประเมินมาตรฐาน นวดไทย	11.5620	งบดำเนินงาน	ดำเนินการแล้วเสร็จ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	การนวดไทยเป็นมรดกภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า และได้รับ การยอมรับทั้งในระดับชาติและ นานาชาติ ซึ่งต้องมีการพัฒนา มาตรฐานการให้บริการในแต่ละพื้นที่ และผู้ให้บริการได้รับการประเมิน มาตรฐานอย่างเป็นระบบ เป็นการ ยกระดับการบริการด้านการนวดไทย ซึ่งส่งผลต่อการยกระดับการท่องเที่ยว	1) กรมการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และสมุนไพรในจังหวัดที่มี ศักยภาพในการพัฒนา การท่องเที่ยว ซึ่งสามารถดำเนินการ โครงการได้ทันทีที่ได้รับการ จัดสรรงบประมาณ	1. การยกระดับมาตรฐาน การให้บริการนวดไทย อัตลักษณ์ ไทย โดยการพัฒนาศักยภาพ ผู้ให้บริการ ทำให้เกิดการบริการ ที่มีมาตรฐาน สู่การนำไปพัฒนา รูปแบบบริการสุขภาพ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว สร้างรายได้ และสร้างมูลค่า ด้านการนวดไทยเพิ่มขึ้น รวมทั้ง

แผนงาน – ผลผลิต/โครงการ – กิจกรรม – ตัวชี้วัด (ยกเว้นแผนงานบุคคลากรภาครัฐ)	งบประมาณ 2569	งบรายจ่าย	ลักษณะการดำเนินการ	ที่มา/ความต้องการโครงการ	สถานที่ดำเนินการ/สถานภาพ ปัจจุบัน (ณ วันจัดทำคำขอ)	ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการใช้จ่ายงบประมาณ
				เชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างรายได้ ยกระดับมาตรฐานธุรกิจบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการเสริมความงามสู่ตลาดระดับสูง โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเป็นอัตลักษณ์การให้บริการตามแบบความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากล เนื่องจากอุตสาหกรรมการนวดไทยเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศไทย การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการให้บริการจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศและสร้างความเชื่อมั่น ช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในระดับสากล ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการนวดที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับทั่วโลก		สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล 2. เกิดการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสถานประกอบการนวดไทย 3. เกิดการสร้างต้นแบบเครือข่ายผู้ให้บริการนวดไทยที่มีมาตรฐาน 4. เกิดการพัฒนาฐานข้อมูลผู้ให้บริการและสถานประกอบการนวดไทย 5. เกิดการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพด้านการนวดไทย ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล
2. กิจกรรมสร้างการตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพของคนไทย เพื่อการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก	2.0700	งบดำเนินงาน	ดำเนินการแล้วเสร็จ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1. รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และถ่ายทอด ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิชาการที่สำคัญ คือ การทำ KM เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และเหมาะสมต่อการเผยแพร่ หรือ ขยายความรอบรู้	โครงการนี้ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนไทย ด้วยการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างยั่งยืน และลดความเสี่ยงจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องในสังคม จึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุกและป้องกัน	พื้นที่ดำเนินการ ดำเนินการในพื้นที่ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเข้าถึงกลุ่มประชากรที่แตกต่าง และการขยายผลไปสู่ระดับท้องถิ่น 1.กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 2.โรงเรียนในเขต กทม. และปริมณฑล	เชิงพฤติกรรม/ความรู้ ประชาชนเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก สมุนไพร เกิดความรู้ เข้าใจอย่างถูกต้องและนำองค์ความรู้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพได้

แผนงาน – ผลผลิต/โครงการ – กิจกรรม – ตัวชี้วัด (ยกเว้นแผนงานบุคคลากรภาครัฐ)	งบประมาณ 2569	งบรายจ่าย	ลักษณะการดำเนินการ	ที่มา/ความต้องการโครงการ	สถานที่ดำเนินการ/สถานภาพ ปัจจุบัน (ณ วันจัดทำคำขอ)	ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการใช้จ่ายงบประมาณ
			<p>2. สื่อสารผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง</p> <p>3. สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งประชาชนและชุมชน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ และขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่</p> <p>4. พัฒนาระบบเฝ้าระวังป้องกันควบคุม เพื่อตอบโต้สถานการณ์ข่าวปลอม เพื่อป้องกันผลกระทบจากการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง</p>	<p>โรคในทุกกลุ่มวัย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทย ดังนี้</p> <p>1. การส่งเสริมสุขภาพที่ดีและป้องกันโรคด้วยภูมิปัญญา รวบรวมวิเคราะห์ สังเคราะห์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ไปสู่ประชาชน ช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่นำไปใช้ในการดูแลสุขภาพและป้องกันโรคได้ด้วยตนเอง</p> <p>2. การเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาพของประชาชน ชุมชนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการป้องกันโรค ช่วยให้สามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการดูแลสุขภาพ ด้วยการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก</p> <p>3. การรับมือกับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง (Fake News) ป้องกัน และควบคุมข่าวปลอม พร้อมทั้งกลไกการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อตอบโต้สถานการณ์ที่ไม่ถูกต้อง การนำองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยมาสื่อสารและบูรณาการในทุกระดับ</p>	<p>3. สำนักการแพทย์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร</p> <p>4. ระดับจังหวัด</p> <p>ซึ่งสามารถดำเนินการโครงการได้ทันทีที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ</p> <p>โดยในปีงบประมาณ 2568 กรมฯ ได้ดำเนินการสร้างการตระหนักรู้ในการดูแลสุขภาพของคนไทยเพื่อการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ดังนี้</p> <p>1. จัดทำสื่อชุดองค์ความรู้ในรูปแบบเอกสารวิชาการหรือรูปแบบดิจิทัล จำนวน 31 เรื่อง</p> <p>2. มีชุดข้อมูลสำหรับเฝ้าระวังและตอบโต้ข้อมูลข่าวสารด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ร้อยละ 36.11 ของข้อมูลที่ได้รับจากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>3. จัดกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านรูปแบบการสื่อสาร On Ground , On Line , On air รวมจำนวน 157 ครั้ง</p>	<p><u>เชิงทัศนคติ/ความเชื่อมั่น</u></p> <p>ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้นอันจะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีขึ้น</p> <p><u>เชิงนโยบาย และการนำไปใช้</u></p> <p>เกิดการนำผลงานวิจัย นวัตกรรมด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่มีคุณภาพและนำไปประยุกต์ใช้ในระบบบริการสุขภาพ</p>

แผนงาน – ผลผลิต/โครงการ – กิจกรรม – ตัวชี้วัด (ยกเว้นแผนงานบุคคลากรภาครัฐ)	งบประมาณ 2569	งบรายจ่าย	ลักษณะการดำเนินการ	ที่มา/ความต้องการโครงการ	สถานที่ดำเนินการ/สถานภาพ ปัจจุบัน (ณ วันจัดทำคำขอ)	ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ จากการใช้จ่ายงบประมาณ
				ช่วยให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทาง ข้อมูล และสามารถแยกแยะข้อมูลที่ ถูกต้องได้ 4. นำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ ประโยชน์มาประยุกต์ใช้ในระบบ บริการสุขภาพ เกิดการพัฒนาและ ต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง	4. จัดทำข้อมูลเรื่อง 10 กลุ่ม อาการที่พบบ่อย เผยแพร่ผ่าน ทาง Facebook , Instagram , TikTok , Youtube , X , Line Room 5. จัดทำสื่อการเรียนรู้ผ่าน อิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ 1) หลักสูตรการดูแลสุขภาพ โรคสะกดเงินตามศาสตร์ การแพทย์แผนจีน (หย่างเฉิง โรคสะกดเงิน) 2) หลักสูตรการดูแลสุขภาพ ภาวะมีบุตรยากตามศาสตร์ การแพทย์แผนจีน (หย่างเฉิง ภาวะมีบุตรยาก)	

คำชี้แจง : ให้ กรม/หน่วยงาน ยกตัวอย่างโครงการ/กิจกรรม ที่เป็นรายการสำคัญ ๆ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ดังนี้

1. ให้ยกตัวอย่างโครงการสำคัญ ๆ ที่เห็นควรนำเสนอ จำนวน 10-15 โครงการ
2. โครงการดังกล่าวจะต้องเป็นโครงการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ สนับสนุนส่งเสริมหรือพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การเตรียมการวางแผนเพื่อรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย หรือการบริหารจัดการภัยพิบัติต่าง ๆ (ภัยที่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ-ภัยทางเศรษฐกิจ-ภัยทางสังคม-ภัยความมั่นคง) เป็นต้น โดยเน้นความสอดคล้องตามกลุ่มภารกิจของกระทรวงนั้น ๆ เป็นหลัก ได้แก่ กระทรวงด้านความมั่นคง กระทรวงด้านเศรษฐกิจ และกระทรวงด้านสังคม หรือบูรณาการประสานการสนับสนุนกลุ่มภารกิจในมิติด้านอื่นตามขอบเขตหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง
3. สำหรับหน่วยงานอื่นที่ไม่สังกัดกระทรวงให้ยกตัวอย่างโครงการตามภารกิจของหน่วยงาน
4. ให้เรียงลำดับโครงการจากวงเงินงบประมาณมากไปหาน้อย

5. ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568

(แบบ สว.69-03 (กรม/หน่วยงาน))

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568

.....

ชื่อหน่วยงาน (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

1. ภาพรวมผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

ประเภทรายจ่าย	วงเงินตาม พ.ร.บ. (1)	วงเงินหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2)	ผลการเบิกจ่าย		ผลการใช้จ่าย	
			จำนวน (3)	ร้อยละ (4) = (3)/(2)*100	จำนวน (5)	ร้อยละ (6) = (5)/(2)*100
รวม	376.9765	-	176.2409	46.75	286.9425	71.34
รายจ่ายประจำ	260.8230	-	159.6153	61.20	173.9576	66.67
รายจ่ายลงทุน	116.1535	-	16.6255	14.31	112.9849	97.27

หมายเหตุ : ให้ใช้ผลการเบิกจ่าย ณ วันที่ 30 เมษายน 2568 และคำนวณร้อยละจากวงเงินงบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลง

2. การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี ปีงบประมาณ 2567

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม	งบประมาณปี 2567					คำชี้แจง
	เงินกันไว้เบิก เหลื่อมปี	เบิกจ่าย	ร้อยละ	คงเหลือ	ร้อยละ	
รวม	16.0096	16.0096	100	0.00	0.00	
โครงการเสริมสร้างความเป็นเลิศทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรในระบบสุขภาพ						
1. กิจกรรม : การพัฒนา การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแพทย์ แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก งบดำเนินงาน	0.1316	0.1316	100	0.00	0.00	1. ค่าจ้างทำความสะอาด (ศพท.) ปีงบประมาณ 2567 งวดที่ 2 (ส.ค. - ก.ย. 67) 2. ซื้อวัสดุสำนักงาน 43 รายการ (เบิกจ่ายแล้วเสร็จ)
2. กิจกรรม : ขับเคลื่อนกัญชา กัญชง กระเทียมทางการแพทย์ แผนไทย งบดำเนินงาน	0.8289	0.8289	100	0.00	0.00	1. จ้างย้ายระบบสารสนเทศกรมไปยังระบบคลาวด์ กลางภาครัฐ GDCC 2. จัดจ้างทำนิติทัศน์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย 3. ซื้อวัสดุงานช่าง 40 รายการ 4. ซื้อวัสดุสำนักงาน จำนวน 43 รายการ (เบิกจ่ายแล้วเสร็จ)
3. กิจกรรม : ยกระดับบริการการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือกสู่ความเป็นเลิศ งบลงทุน	15.0491	15.0491	100	0.00	0.00	1. จัดซื้อเครื่องอัดปั๊มลงละเอียด 2. ก่อสร้างอาคารศูนย์การแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก 4 ชั้น เขตสุขภาพที่ 11 จ.ชุมพร 3. ก่อสร้างอาคารศูนย์การแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือก 4 ชั้น เขตสุขภาพที่ 6 จ. ฉะเชิงเทรา

ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม	งบประมาณปี 2567					คำชี้แจง
	เงินกันไว้เบิก เหลือในปี	เบิกจ่าย	ร้อยละ	คงเหลือ	ร้อยละ	
						4. ปรับปรุงอาคารพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติ การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 5. ค่าจ้างออกแบบอาคารโรงพยาบาลการแพทย์ แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ชั้น 6 (เบิกจ่ายแล้วเสร็จ)

3. ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข

3.1 ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

ลำดับ	ชื่อ โครงการ-กิจกรรม	งบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
1.	โครงการเสริมสร้างความเป็นเลิศทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพรในระบบสุขภาพ กิจกรรม : ยกระดับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ปีงบประมาณ 2567. 16.8421 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2568. 92.8935 ล้านบาท	- โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน กรุงเทพมหานคร - เขตสุขภาพที่ 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา - เขตสุขภาพที่ 11 จังหวัดชุมพร - เขตสุขภาพที่ 1 จังหวัดลำปาง	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีนโยบายและแผนปฏิบัติราชการ ขยายรูปแบบการจัดบริการศูนย์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ส่งเสริมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ไปยังส่วนภูมิภาคให้ครอบคลุมทุกเขตสุขภาพ เพื่อเป็นหน่วยให้บริการและวิชาการด้านการแพทย์แผนไทย เป็นสถานที่ศึกษาวิจัยด้านการแพทย์แผนไทย รวมถึงเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพและฝึกทักษะด้านการแพทย์แผนไทย เป็นเครือข่ายในส่วนภูมิภาค ส่งผลให้การขับเคลื่อนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่เป็นภารกิจหลักทั้งด้านบริการ และวิชาการ จะช่วยให้ประชาชนตระหนักในการที่จะดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งการแพทย์แผนไทยนับเป็นศาสตร์ความรู้ที่เป็นองค์รวม สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพ ส่งเสริม และป้องกันโรคในเบื้องต้นได้เป็นอย่างดี โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีการขยายการก่อสร้างอาคารศูนย์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ทั้งส่วนกลาง และเขตสุขภาพ ดังนี้ 1. โรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน กรุงเทพมหานคร (ส่วนกลาง : แขวงคลองมอหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร) กรมได้รับจัดสรรงบประมาณค่าออกแบบในปีงบประมาณ 2567 และปีงบประมาณ 2568 ได้รับงบประมาณในการก่อสร้างเพื่อทดแทนอาคารเดิมที่ทรุดโทรม ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้าง และก่อสร้างแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2571

ลำดับ	ชื่อ โครงการ-กิจกรรม	งบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
				<p>2. เขตสุขภาพที่ 1 จังหวัดลำปาง ได้บริหารจัดการงบประมาณก่อสร้างเมื่อปีงบประมาณ 2568 ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้าง และก่อสร้างแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569</p> <p>3. เขตสุขภาพที่ 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา และเขตสุขภาพที่ 11 จังหวัดชุมพร ได้บริหารจัดการงบประมาณก่อสร้างปีงบประมาณ 2567 ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้าง และก่อสร้างแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2570</p>
2.	<p>โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ</p> <p>กิจกรรม : การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และสมุนไพร</p>	<p><u>ปีงบประมาณ 2567</u></p> <p>4.0660 ล้านบาท</p>	<p><u>ปีงบประมาณ 2567</u></p> <p>- 9 จังหวัด (สุรินทร์ จันทบุรี เชียงราย พิษณุโลก สงขลา ปราจีนบุรี สระบุรี อุตรธานี และสุราษฎร์ธานี)</p> <p>- 12 เขตบริการสุขภาพ และ กรุงเทพมหานคร</p>	<p><u>ปีงบประมาณ 2567</u></p> <p>1. ขับเคลื่อนการยกระดับสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เป็นศูนย์ Wellness และชุมชนสุขภาพดี</p> <p>1) ประเมินและติดตามการดำเนินงานศูนย์ Wellness และสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประเภทที่พักนักท่องเที่ยว ภัตตาคาร/ร้านอาหาร นวดเพื่อสุขภาพ สปาเพื่อสุขภาพ และสถานพยาบาล จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ 1) น่าน 2) ลำปาง 3)แพร่ 4) พระนครศรีอยุธยา 5) เชียงใหม่ 6) เขตกรุงเทพมหานคร 7) เพชรบูรณ์ 8) กาญจนบุรี 9) พิษณุโลก</p> <p>2) มีชุมชนได้รับการประเมินให้เป็นชุมชนสุขภาพดี (wellness community) จำนวน 15 แห่ง</p> <p>3) อบรมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อยกระดับมาตรฐานบริการ มีผู้เข้าร่วมออนไลน์ และออนไลน์ จำนวน 9,833 ราย</p> <p>4) ประเมินการดำเนินงานขับเคลื่อนงานศูนย์ Wellness ยกระดับเป็นศูนย์ Wellness สอดคล้องกับไทย (TWD) 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชลบุรี เชียงใหม่ นครนายก นครศรีธรรมราช เพชรบูรณ์ ภูเก็ต ราชบุรี ลำปาง เลย สมุทรปราการ กาญจนบุรี กรุงเทพมหานคร และพิษณุโลก</p>

ลำดับ	ชื่อ โครงการ-กิจกรรม	งบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
				<p>2. ประเมินความพร้อมแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร และรูปแบบบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพ และปลอดภัย</p> <p>1) สนับสนุนงบประมาณในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทยและสมุนไพรในเมืองสมุนไพรให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 15 จังหวัด จังหวัดละ 10,000 บาท รวม 150,000 บาท</p> <p>2) ประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร 76 จังหวัด จำนวน 2 รอบ ได้แก่ รอบที่ 1/2567 มีแหล่งท่องเที่ยวสนใจเข้าร่วมการประเมินจำนวน 132 แห่ง ผ่านการประเมินจำนวน 72 แห่ง และรอบที่ 2/2567 มีแหล่งท่องเที่ยวสนใจเข้าร่วมการประเมิน 79 แห่ง ผ่านการประเมิน 60 แห่ง รวมผ่านการประเมินในปี 2567 จำนวน 132 แห่ง</p> <p>3) ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว จังหวัด นครศรีธรรมราช และผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Cloud Meetings) มีผู้แทนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เข้าร่วม 140 คน (Onsite 60 คน และ Online จำนวน 80 คน)</p> <p>3.อบรมเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ แก่ประชาชนด้วยนวัตกรรมไทยเพื่อสุขภาพ 150 ชั่วโมง 4 จังหวัด (เพชรบุรี ชลบุรี สระแก้ว และกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จังหวัดนนทบุรี) มีผู้เข้าร่วมประชุม 210 ราย</p> <p>4. พัฒนาศถานฝึกอบรมด้านการนวดไทยเพื่อสุขภาพ สถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพได้รับการรับรองคุณภาพสถานฝึกอบรมการนวดไทยเพื่อสุขภาพ และด้านการบริการเพื่อสุขภาพของกรมการแพทย์แผนไทยและ</p>

ลำดับ	ชื่อ โครงการ-กิจกรรม	งบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
				<p>การแพทย์ทางเลือก พ.ศ. 2567 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนนวดแผนไทยภูริตา จังหวัดปทุมธานี 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) โรงเรียนแพทย์แผนไทยอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 4) โรงเรียนสิรินธรานวดไทยและสปา จังหวัดชลบุรี 5) โรงเรียนไทยสปาบูรพา จังหวัดตราด</p> <p>5. ประเมินสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองจากกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกให้เป็นศูนย์เวลเนส 5 ประเภทการประเมิน จำนวน 2,056 แห่ง ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) ที่พักนักท่องเที่ยว จำนวน 348 แห่ง 2) ภัตตาคาร/ร้านอาหาร จำนวน 621 แห่ง 3) นวดเพื่อสุขภาพ จำนวน 307 แห่ง 4) สปาเพื่อสุขภาพ จำนวน 136 แห่ง 5) สถานพยาบาล จำนวน 644 แห่ง <p>6. มีช่องทางสำหรับสร้างภาพลักษณ์ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และจัดนิทรรศการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพความงาม และการแพทย์แผนไทย 2 ช่องทาง ได้แก่ 1) Online https://dtamwellnesscenter.org/ และ https://thaiwellnessandtravel.com 2) Onsite จัดนิทรรศการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย 3 ครั้ง ณ จังหวัดน่าน เพชรบูรณ์ และร่วมจัดบูธนิทรรศการและรับเกียรติบัตรแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร ปี 2567 ภายในงานมหกรรมสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 21</p>

ลำดับ	ชื่อ โครงการ-กิจกรรม	งบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
		<p><u>ปีงบประมาณ 2568</u></p> <p>10.3795 ล้านบาท</p>	<p><u>ปีงบประมาณ 2568</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เขตฝั่งทะเลตะวันตก - เขตฝั่งทะเลตะวันออก - เขตอันดามัน - เขตอารยธรรมล้านนา - 15 จังหวัดเมืองสมุนไพร (สกลนคร มหาสารคาม อุทัยธานี อำนาจเจริญ สุรินทร์ ปราจีนบุรี จันทบุรี สระบุรี นครปฐม เชียงราย พิชณุโลก อุตรธานี สุราษฎร์ธานี สระแก้ว และสงขลา) 	<p><u>ปีงบประมาณ 2568</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพความงาม การแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก 8 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุม Onsite 402 คน และ Online 43,000 คน รวม 43,402 คน 2) มีผู้ได้รับการประเมินรับรองและยกระดับมาตรฐานการนวดไทย จำนวน 5,000 คน 3) จัดนิทรรศการเพื่อสร้างภาพลักษณ์ และสร้างการรับรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 7 ครั้ง 4) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้รับการประเมินรับรองตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร จำนวน 117 แห่ง 5) มีชุมชนสุขภาพดีได้รับการประเมินรับรอง 20 แห่ง 6) มีศูนย์เวลเนสอัตลักษณ์ไทยที่ขอรับการประเมิน 15 แห่ง และผ่านการประเมิน 15 แห่ง 7) จัดอบรมพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สำหรับผู้ให้บริการนวดไทย จำนวน 2 รุ่น มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 174 ราย 8) มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรในชุมชน ศูนย์เวลเนส ศูนย์เวลเนสอัตลักษณ์ไทย ชุมชนสุขภาพดี และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้รับการยกระดับพัฒนาให้มีมูลค่าเพิ่ม 242 รายการ 9) มีรูปแบบบริการและผลิตภัณฑ์ต้นแบบ 1 รูปแบบ (อยู่ระหว่างการพัฒนาทดลองความรู้ไปยังผู้ประกอบการ) 10) ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับนวดไทยและนวดอัตลักษณ์ไทย ให้กับผู้ประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบบริการสุขภาพและรองรับการท่องเที่ยว จำนวน 2 เรื่อง

ลำดับ	ชื่อ โครงการ-กิจกรรม	งบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
3.	<p>โครงการพัฒนานวัตกรรมการดูแลผู้สูงอายุ ในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ผสมผสาน</p> <p>กิจกรรม : การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ผสมผสาน</p>	<p>ปีงบประมาณ 2567</p> <p>1.9000 ล้านบาท</p>	<p>ปีงบประมาณ 2567</p> <p>4 จังหวัด (ศรีสะเกษ สระแก้ว พิจิตร และยะลา)</p>	<p>ปีงบประมาณ 2567</p> <p>1. มีนวัตกรรมสนับสนุนให้กับพื้นที่นำร่อง จำนวน 5 นวัตกรรม ได้แก่ 1) ยางยืดพิชิตโรค 2) การออกกำลังกายด้วยจักรอก 3) นวัตกรรมแผ่นไข่มะกรูดนวด-ลดชา 4) ตาราง 9 ช่อง 5) ผ้าขาวม้าคลายปวด</p> <p>2. มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์และคู่มือแนวทางการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ด้วยนวัตกรรมในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ผสมผสาน จำนวน 1 ชุด</p> <p>3. อบรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ในศูนย์ พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ในการนำนวัตกรรม ดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ไปใช้ เมื่อวันที่ 4-5 เมษายน 2567 ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร มีผู้ผ่านการอบรม 275 คน</p> <p>4. จัดประกวดพื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ประจำปีงบประมาณ 2567 มีชมรมผู้สูงอายุที่เป็นพื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรม ผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทย ประจำปีงบประมาณ 2567 ระดับเขตสุขภาพ 12 ชมรม และระดับประเทศ 4 ชมรม</p> <p>5. ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพด้วยนวัตกรรมการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 35,898 คน</p>
		<p>ปีงบประมาณ 2568</p> <p>2.7888 ล้านบาท</p>	<p>ปีงบประมาณ 2568</p> <p>12 จังหวัด (เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ นนทบุรี สุพรรณบุรี ชลบุรี ขอนแก่น อุตรธานี นครราชสีมา อุบลราชธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา)</p>	<p>1) มีนวัตกรรมด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ จำนวน 5 นวัตกรรม ได้แก่ 1) ยางยืดพิชิตโรค 2) การออกกำลังกายด้วยจักรอก 3) นวัตกรรมแผ่นไข่มะกรูดนวด-ลดชา 4) ตาราง 9 ช่อง 5) ผ้าขาวม้าคลายปวด</p> <p>2) มีชมรมผู้สูงอายุที่นำนวัตกรรมไปใช้ อำเภอละ 1 ชมรม รวมจำนวน 480 ชมรม</p> <p>3) มีเครือข่ายด้านสุขภาพ มากกว่า 480 เครือข่าย</p>

ลำดับ	ชื่อ โครงการ-กิจกรรม	งบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ
				<p>4) ผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคมเข้าถึงและได้นำนวัตกรรมไปใช้ในการดูแลสุขภาพ จำนวน 90,755 ราย</p> <p>5) ผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้านและติดเตียงได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน 11,117 ราย</p> <p>6) มีพื้นที่ต้นแบบดีเด่นชมรมผู้สูงอายุด้านการแพทย์แผนไทยที่สามารถนำไปขยายผลให้กับพื้นที่อื่น ระดับเขตสุขภาพและระดับประเทศ จำนวน 12 ชมรม</p>

คำชี้แจง : ให้นำหน่วยรับงบประมาณยกตัวอย่างการดำเนินโครงการที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และเห็นว่าเป็นโครงการสำคัญที่ควรนำเสนอ

3.2 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข (ข้อมูลปีงบประมาณ 2567-2568)

ลำดับ	ปัญหา-อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
	<p>ด้านการดำเนินการและการใช้จ่ายงบประมาณ</p> <p>1. การดำเนินการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ของรายการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แขวงคลองมอหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เพื่อทดแทนอาคารเดิมล่าช้า เนื่องจากต้องรื้อถอนอาคารเดิมที่มีอายุการใช้งานนานมากกว่า 40 ปี ที่มีความชำรุดทรุดโทรมไม่ปลอดภัยต่อผู้มารับบริการ ประกอบกับบริเวณสถานที่ก่อสร้างอยู่ในบริเวณศูนย์กลางกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการจัดทำแบบรูปรายการงานก่อสร้าง ได้มีการทบทวนการจัดทำแบบรูปรายการ และดำเนินการตรวจสอบบริเวณสถานที่เพื่อกำหนดปริมาณงานให้ถูกต้อง ครบถ้วนทุกระบบ การกำหนดแบบรูปรายการงานก่อสร้างให้ผู้รับจ้างต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง มิให้เกิดผลกระทบกับบริเวณโดยรอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการดำเนินการก่อสร้าง ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการจัดทำแบบรูปรายการงานก่อสร้าง</p> <p>2. ขั้นตอนการรื้อถอนอาคารโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แขวงคลองมอหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร อาคารเดิม จำนวน 2 หลัง เพื่อก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน 6 ชั้น ทดแทนมีความซับซ้อนมาก บริเวณสถานที่คับแคบมีอาคารสำนักงานโดยรอบปริมาณมาก ส่งผลกระทบให้การดำเนินการรื้อถอนดำเนินการได้ล่าช้า และการเบิกจ่ายเงินล่าช้า</p>	<p>ประชุมติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง วางแผน การบริหารจัดการ เพื่อเร่งรัด ติดตาม และแก้ปัญหา</p>

6. การดำเนินการตามข้อสั่งเกิดของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 วุฒิสภา

(แบบ สว.69-04 (กรม/หน่วยงาน))

การดำเนินการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 วุฒิสภา

.....
ชื่อหน่วยงาน (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ประเด็นข้อสังเกต	การดำเนินการ
<p>ควรเร่งแก้ไขปัญหาในเชิงรุกต่อผู้ป่วยจิตเวชจากการใช้สารเสพติด ซึ่งปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จึงมีโอกาสนำผู้ป่วยจิตเวชเพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายปกครอง ตำรวจ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อวางแผนทางหรือมอบหมายภารกิจให้กับเจ้าหน้าที่ดูแลผู้ป่วย หลังจากได้รับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลอย่างใกล้ชิด และมีการประเมินเบื้องต้นก่อนส่งกลับคืนสู่ชุมชน รวมทั้งวางแผนหากต้องนำผู้ป่วยกลับมาดูแลต่อเนื่อง</p>	<p>กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้นำแนวทางและองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยการถอดองค์ความรู้และนำไปใช้ในการร่วมบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยติดยาเสพติดในระบบบริการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงพัฒนารูปแบบแนวทางและขยายผลองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบนี้ได้อย่างบูรณาการและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ รวมถึงเล็งเห็นถึงคุณประโยชน์ของสมุนไพรที่สามารถช่วยในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติด โดยได้ยกระดับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรไทยพัฒนาเป็นนวัตกรรม “ยาอดยาบ้าในรูปแบบเม็ดฟู” เพื่อช่วยลดอาการอยากยา (Craving) จากภูมิปัญญาเดิม “ตำรับยาทำให้อดฝิ่น” (คัมภีร์แผนไทยของขุนโสภิตบรรณลักษณ์ เล่ม 3) ซึ่งได้รับการยอมรับและรางวัลด้านนวัตกรรมในระดับประเทศและระดับสากล รวมถึงได้มีการนำมาใช้บำบัดผู้ติดยาเสพติดในสถานบริการสังกัดกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และร่วมกับกรมคุมประพฤติกระทรวงยุติธรรม โดยมีขั้นตอนการบำบัดตามแนวทางคู่มือการบำบัดยาเสพติดด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ การเตรียมการ, การบำบัดด้วยยา, การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการติดตาม โดยขั้นตอนการเตรียมการนั้นเป็นขั้นตอนแรกสำหรับการคัดกรองและประเมินผู้ป่วยก่อนเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เมื่อผ่านการคัดกรองและประเมินอาการแล้วสามารถเข้ารับการรักษา</p>

ประเด็นข้อสังเกต	การดำเนินการ
	<p>ด้วยการแพทย์แผนไทยได้ กรณีที่ผู้ป่วยอยู่ในระยะถอนพิษยา (Withdrawal) จะรักษาโดยใช้สมุนไพร ได้แก่ ยาทำให้อดฝิ่น (รับประทานต่อเนื่อง 14 วัน) หากผู้ป่วยมีอาการปวดกล้ามเนื้อและอาการนอนไม่หลับร่วมด้วย สามารถใช้น้ำกัญชาดำรับการฉีดยาโอสโตรเจนร่วมด้วยในระยะถอนพิษยา กรณีที่ผู้ป่วยเสพติดบุหรี่สามารถใช้ยาหย้าดอกขาวในการลดความอยากบุหรืร่วมด้วย หลังจากนั้นจะใช้ยา ยานางแดงหรือยารางจิตในการล้างสารพิษที่ยังตกค้างในร่างกาย (รับประทานต่อเนื่อง 7 วัน) โดยในระยะบำบัดด้วยยาหากผู้ป่วยมีอาการแทรกซ้อนอื่นๆ เช่น ท้องผูก ท้องอืด หรือเป็นไข้ สามารถใช้ยาสมุนไพรกลุ่มรักษาตามอาการร่วมด้วย ขึ้นอยู่กับพิจารณาของแพทย์แผนไทย/แพทย์แผนไทยประยุกต์ และแพทย์แผนปัจจุบัน เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการรักษาด้วยยาแล้วผู้ป่วยจะเข้าสู่ขั้นตอนการฟื้นฟู ซึ่งการฟื้นฟูด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีแนวทางในการฟื้นฟูทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยมีการใช้สมุนไพร กลุ่มฟื้นฟูสมรรถภาพ หัตถการ และกิจกรรมบำบัดร่วมด้วย โดยแพทย์แผนไทย/แพทย์แผนไทยประยุกต์ และแพทย์แผนปัจจุบันจะทำการติดตามและประเมินอาการอย่างต่อเนื่องจนถึงขั้นตอนของการติดตาม ปัจจุบันมีผู้เข้ารับการบำบัด รักษา และฟื้นฟูด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน 3,439 ราย ทั้งในรูปแบบคลินิกพิเศษศูนย์การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก การร่วมบำบัดในค่ายคุมประพฤติ ตำรวจ/ทหาร สถานพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงชุมชนลุ่มรักษ์ CBTx</p>